తెల్లవారని జీవితాలు

ముప్పిడి ప్రభాకరరావు

చలి చీకటిని కావులించుకుంది చీకటి మరింత చిక్కబడి కరుడు కట్టేసింది. ఆ చీకట్లో రైలుస్టేషనుకు దూరంగా పల్లంలో చంద్రయ్య టీ కొట్టు ఆరిన కుంపటిలా వుంది.

చంద్రయ్య స్టేషనుకేసి అలవాటుగా చూశాడు. అతను ఆత్రంగా కూడా చూశాడు. అతను ఎదురుచూస్తున్న పాసింజరుబండి ఇంకా రాలేదు. అది వస్తే బేరం చూసుకుని కొట్టు మూసెయ్యాలనుకున్నాడు. పదకొండు గంటలకే రావలసిన బండి అర్ధరాత్రి దాటినా రాకపోయేసరికి చికాకువేసి 'ఛీ! దీనమ్మ.... రోజూ యింతే-' అంటూ మరో రెండు బూతులు కూడా జోడించి కోపాన్ని దిగమింగుకున్నాడు.

అది నారాయణపురం స్టేషను.

నారాయణపురం అంతా కలిసి ఓ వంద గడప కూడా ఉండదు. చుట్టుపక్కల పల్లెటూళ్ళకోసం మెయిన్ లైను మీద ఓ రైలు స్టేషను కట్టి దాన్ని నారాయణపురం స్టేషను అన్నారు.

నారాయణపురంలో పాసింజర్లు తప్ప ఎక్స్‌ప్రెస్‌లు ఆగవు. ఎప్పుడో తను పెళ్ళిచేసుకున్న రోజుల్లో చంద్రయ్య ఈ టీ కొట్టు పెట్టాడు. అక్కడ

అతనికి స్టేషనుమాష్టరుతో పాటు ఓ నలుగురు సిబ్బందిదీ, మరో పదిమంది పాసింజర్లదీ తప్ప మరో బేరం కూడా వుండదు.

చంద్రయ్య కిప్పుడు నడివయసు దాటిపోయింది. ఒంట్లో సత్తువ తగ్గింది. రూపు రేఖల్లోకూడా ఎంతో తేడా వచ్చేసింది. ఇన్నేళ్ళు గడిచినా నారాయణపురంలో గావి, ఆ చుట్టు పక్కల గ్రామాల్లో గావి ఎలాంటి మార్పూ రాలేదు.

చంద్రయ్య రైలుకోసం స్టేషను మీద ఓ కన్నేసి వుంచాడు. గంట మోగిన అలికిడి ఎక్కడాలేదు. అతనికి కునికిపాట్లు మరీ ముంచుకొస్తున్నాయి. కొట్టు మూసెయ్యాలనిపించింది. పాసింజరుబండి రాకుండా తానెన్నడూ కొట్టు మూసెయ్యలేదు. ఈ రోజు మూసెయ్యాలంటే ఏదో వెలితిగా అనిపించి మరోసారి బయటకు చూశాడు. చల్లగాలి విసురుగా లోనికి తోసు కొచ్చింది. పైని తాటాకుల మీద చినుకుల అలికిడై మరుక్షణమే ఆగి పోయింది. అది వర్షమో కాదో చంద్రయ్యకు తెలీదుగాని చావులా చల్లని గాలి వీచింది.

అతను తడికె దగ్గరకు జేరేసి గోనె పట్టా దించేశాడు. బల్లలు రెండూ దగ్గరకు జేర్చి దానిమీద నడుం వాల్చి ముసుగారా కంబళి కప్పుకున్నాడు.

చంద్రయ్య పక్క వేశాడన్న ధీమాతో నారిగాడు కూడా పొయ్యి దగ్గిర ఓ మూలగా మెలికేసి పడుకున్నాడు. వాడికి నిండా పదేళ్ళు లేవు. వేలెడంత మనిషి. ఈ మధ్యనే చంద్రయ్య వాణ్ణి పనికి తెచ్చి పెట్టుకున్నాడు.

చంద్రయ్యకు బెంచీమీది పక్క వీపుకు ఒత్తుకుంటోంది. వెంటనే అతనికి నిద్రపట్టలేదు. వీలుకోసం అతను అటూ యిటూ దొర్లుతూవుండగా ఎక్కడో దూరాన్నుండి నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ రైలుకూత వినిపించింది. స్టేషనులో గంట కూడా అప్పుడే మోగింది.

చంద్రయ్య ముసుగు తీసి కటకటాల తడికెలోంచి ఔటర్ సిగ్నల్ కేసి చూశాడు.

'ఒరేయ్ః నారిగా లేలేః బండి సైటయ్యిందిరా- లేసి నిప్పురాజెయ్— లె గొస్-' అన్నాడు.

అప్పటికే నారిగాడికి నిద్ర బాగా పట్టేసింది. బలవంతంగా కళ్ళు తెరిచినా వాడి రెప్పలు మళ్ళీ వాలిపోతున్నాయి. వాడికి నిస్పృహ ఆవరించింది. వాడు అన్నిటినీ యీసడించుకుంటూ బొగ్గుల సంచికేసి నడిచాడు.

పాసింజరు బండి పెద్ద ఆర్భాటంతో స్టేషనులోకి వచ్చి అంత ఆర్భాటంతోనే వెళ్ళిపోయింది. గంటల తరబడీ కని

పెడుతూ కూచున్న బండి కనిపెట్టినంత సేపు లేదు వచ్చిపోవడానికి.

చంద్రయ్య గోనెపట్టా ఎత్తేసి తడికె బార్లా తీసాడు. తాడుకు వేలాడుతున్న హరికెను లాంతరును విప్పేసి బల్లమీద పెట్టి వొత్తి పెద్దది చేశాడు. ఓ నలుగు రన్నా పాసింజర్లు వస్తే ఓ నాలుగు టిక్కెట్లన్నా కరుసైతే ఓ పావలా డబ్బులు వస్తాయన్న ఆశతో కూడిన ఆలోచన అతనిది. అతని కిలా ఆలోచించడం కొత్తేమీ కాదు. సంవత్సరాల తరబడి అయాచితంగా వస్తున్న ఆలోచనది. అతని బతుకంతా అలవాటైపోయిన ఆలోచనది. అందుకని చంద్రయ్య చూపంతా కాలి బాట మీదనే వుంది. చూపంతా చీకటిని చీల్చుకుంటూనే పోతోంది.

పాసింజరుబండి వెళ్ళిపోయికూడా ఎక్కువసేపే అయింది ఎవరైనా బండి దిగినవాళ్ళుంటే ఈపాటికి కొట్టు ముందుకు వచ్చేవాళ్ళని తెలుసు. ఇంకెవ్వరూ రారన్న అనుమానంతోనే మరోసారి దారికేసి చూశాడు.

నాఁగాడు కాసిన్ని బొగ్గులు తెచ్చి పొయ్యిదగ్గర పెట్టి పొయ్యి వెలిగించే ప్రయత్నంలో వున్నాడు.

'ఒరేయ్! బొగ్గులెయ్యకురా-- బేరాల్లేవు-' అన్నాడు చంద్రయ్య. నారిగాడు కాసేపు కూచుని నెమ్మదిగా ఇందాకటి చోటుకే పోయి మెలికేసి పడుకున్నాడు.

చంద్రయ్య చుట్ట ముట్టించి బల్లమీద నడుం వాల్చాడు. ఇప్పుడిక బేరం కోసం ఎదురు చూడవలసిన అవసరంగానీ అలా ఎదురు చూడ్డంలో కలిగే అలసట గానీ లేదు.

కాలుస్తున్న చుట్ట సగం పైగానే తరిగిపోయింది. మనసు తేలికపడింది. ఆ కటకటాల తడికెలోంచి రైలుస్టేషనూ దానికి అవతలి బౌటరు సిగ్నల్‌నూ చూస్తూ మనసు మరింత తేలిక పరుచుకున్నాడు.

చంద్రయ్య కాలుస్తున్న చుట్ట ఒకటి రెండుసార్లు వేళ్ళ సందుల్లోంచి జారి పోయింది. చుట్ట పూర్తిగా కాలక ముందే నిద్ర ముంచుకొచ్చేసింది. అందుకని చుట్ట బొద్దును గోడకు రాసేసి బెంచి కింది కోడుకు జేరబెట్టాడు. వెళ్ళి తడికె జారేసి గోనెపట్టా దించేశాడు.

వాకిట్లో ఎవరో వచ్చిన అలికిడి.

'టీ దొరుకుద్దయ్యా—'

చంద్రయ్య కాస్త నిదానించాడు. ఆరిపేయబోతున్న హరికెను లాంతర్ని బల్లమీద పెట్టేసి గోనెపట్టా పక్కకు నెట్టి చూశాడు.

ఎవరో మనిషి! రైల్లోంచి దిగిన పాసింజరులా లేడు. అతని చేతిలో మరీ పాత సైకిలొకటి వుంది. ఆ సైకిలు టైర్లకు బాగా పట్టిన కంకర దుమ్ము ఆ దీపం వెలుగులో స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

అతను గుమ్మం ముందు ఆగి టీ వుందా అని మళ్ళీ అడిగాడు.

చంద్రయ్య వుంది అన్నాడు.

అతను సైకిల్ని పాకకు జేరేసి లోని కొచ్చాడు.

చంద్రయ్య నారిగాడి వంక చూశాడు. పాపం వాడు బాగా అలిసిన మీదట వొళ్ళెరగకుండా నిద్రోతున్నాడు.

చంద్రయ్య పొయిలో బొగ్గుల్ని రేకు కాడతో కెలికాడు. అడుగున ఒకటి రెండు నిప్పులు కనిపించాయి. మిగిలినవి కాలి మసైపోయాయి. బూడిద కిందికి

దులిపేసి రేకుచేటలో బొగ్గుల్ని పేర్చి విసనకర్రతో కాస్సేపు విసిరాడు. అవి నెమ్మదిగా రాజుకున్నాయి. పాలకాగును దానిమీద పెట్టాడు.

చంద్రయ్య ఆ చుట్టుపక్కల పల్లెవాళ్ళందరినీ కొద్దో గొప్పో ఎరుగును. కాని ఈ వచ్చినతన్ని ఎక్కడా చూసిన గుర్తులేదు. మరోసారి అతనికేసి నిదానించి చూశాడు. దూరాన్నుండి రావడంవల్ల కాబోలు అతనిలో బాగా అలసట కనిపిస్తోంది. తొందరగా వెళ్ళిపోవాలనే ఆదుర్దా కూడా కనిపిస్తోంది. మరొకప్పుడైతే అతను ఎవరైనదీ, ఎక్కణ్ణించి ఎక్కడికి ఏం పనిమీద వెళ్తున్నదీ అడిగి అతని ఆచూకీ తీసేవాడే--కానీ చంద్రయ్య కీరోజు అలసటగా వుంది. అందుకని ఏమీ అడక్కుండానే బల్లమీద కూచొని వస్తున్న ఆవులింతల్నీ, నిద్రనీ ఆపుజేసుకుంటున్నాడు.

'అయ్యా! సానా సేపయ్యింది-' అన్నాడతను.

'పాలు కాగొద్దా మరి--'

'బేగి ఎల్లాలయ్యా--'

చంద్రయ్య లేచాడు. నిజానికి పొయ్యిమీద పాలు పెట్టి చాలసేపయింది. ఈపాటికి కాగాలి కూడా. కాని కాగలేదు. కింది బొగ్గులుసరిగా రగులుకోకపోవడం చంద్రయ్య కానుకోలేదు. పాలమీద మూతేసి కాసేపు విసిరాడు. బొగ్గులు ఎర్రబడ్డాయి. కణకణలాడుతున్నాయి.

'టీ ఎంతండీ?' అన్నాడు ఆ వచ్చినతను.

'ముప్పై పైసలు-' అన్నాడు చంద్రయ్య.

'అరటీ దొరుకుద్దా?'మళ్ళీ అడిగాడు.

'ఆ-' అన్నాడు చంద్రయ్య.

'ఎంత?'

'ఇరవై పైసలు.'

'అరటీ చెయ్యండి.'

చంద్రయ్య పైకేమీ అనలేదు. రాజుకుంటున్న బొగ్గొకటి చిటపట పేలి చంద్రయ్య చేతిమీద చురక వేసింది.

'అర టీ బేరమా-' మనసులోనే అనుకున్నాడు.

చంద్రయ్య పాలు కాగాక పాలు దించేసి గుడ్డలో మిగిలిన టీ సుద్దను గ్లాసుమీదుంచి అరకప్పు టీ వడపోశాడు దాన్ని చంద్రయ్య పట్టుకొస్తుంటే 'పంచదార కాస్త ఎక్కువేశారాండీ-' అని అడిగాడు.

చంద్రయ్య తిరిగి వెళ్ళి టీలో మరి కాస్త పంచదార కలిపి పట్టుకొచ్చాడు. దాన్ని బల్లమీద పెట్టేసి తొందరగా కొట్టు మూసెయ్యాలన్న ఆదుర్దాతో బొగ్గులు ఆరిపేయడానికి వెళ్ళాడు.

అతను టీని చప్పరించి 'అయ్యా! టీ వేశ్శేదు-సల్లగుంది' అన్నాడు.

చంద్రయ్య తాను చేయబోతున్న పని

ఆపి నిలబడిపోయాడు. వెంటనే బొగ్గు లారిపేయనందుకు రక్షించావురా దేవుడా అనుకున్నాడు. అతను టీ ని తిరిగి వేడి చేస్తుండగా తనకున్న ఆ కాస్త ఓపిక కూడా తగ్గిపోయింది. టీ ని వేడి చేశాక దాన్ని అతని బల్లమీద పెట్టేసి, 'నా పేణాలు తోడెయ్యడానికొచ్చావురా' అని లోలోనే గొణుక్కున్నాడు. ఆ తర్వాత దోసెడునీళ్లు బొగ్గులమీద పోసి దీపం వత్తి అమాంతం దిగేశాడు.

అతను టీ తాగి ఇరవై పైసలిచ్చేసి 'ఇక్కడికి పాలెం ఎంత దూరమండీ_' అని అడిగాడు.

'రెండు కోసుళ్లు-టుంది_' అని ముక్తసరిగా చెప్పాడు చంద్రయ్య.

'కాస్త దారి వొయినం సెప్పండి_ కొత్త-సీకటికాడ తెలీట లేదు_' అన్నాడతను.

చంద్రయ్య అతనితోపాటు బయటకు వచ్చాడు. అతను పాకకు జారేసిన సైకిల్ని అందుకుని దారి వైనం కోసం చంద్రయ్య దగ్గరకొచ్చాడు.

'ఏ వూరు బాబూ మనది?'

'ఏం? సిన్నాయి పురం_'

'అబ్బే ఏమీలేదు _ ఇంత అద్దరేతిరి కాడ ఏం పనిమీద వెళ్తున్నావా అని-'

'అద్దరేతిరే మరి _ సావు కవురట్టు కెళ్తున్నాను -'

'ఎవరిది ?'

'సిన్నని — ఇక్కడ పాలెం లో మాదిగ ఎంకమ్మ కూతురట _'

'ఏటి? సిన్నా....అరె....'

'నువ్వా పిల్ల నెరుగుదువా?—'

'అ....'

'........'

'ఎందుకు పోయిందిట పాపం? _'

'నాకూ అంతగా తెలీదుగాని — తీసి కెళ్ళినోడు చసి చెయ్యలేదట - అందుకే సచ్చిందంటున్నారు — '

చంద్రయ్యలో ఓక్షణం ఆశ్చర్యమూ బాధా ముంచుకొచ్చాయి. అతని కళ్ళ ముందు సిన్ని మెదిలింది.

చంద్రయ్య అతనికి దారివొయనం చెప్పాడు సైకిలెక్కి అతను వెళ్తుంటే అతను చీకట్లో కలిసిపోయేవరకూ అతని కేసే చూస్తూ వుండిపోయాడు.

అతను వెళ్ళిపోయాక చంద్రయ్య లోనికొచ్చి పక్కమీద వాలి కంబళికప్పు కున్నాడు. ఎదురుగా చిక్కని చీకట్లోంచి రైలుస్టేషనుకేసీ, ఔటరు సిగ్నలుకేసీ చూస్తూ వుండిపోయాడు. పాకలో వొత్తి దిగేసిన హరికెను లాంతరు సన్నగా వెలుగుతూ చీకటి ఆకాశంమీది నెల వంకలావుంది. కాసేపటికది గుప్పు గుప్పన మండి అకారణంగా ఆరి పోయింది. ఒక్కక్షణం చిమ్మచీకటి ఆ పాకలో ఆవరించింది. మరో క్షణానికి గాని అతని కళ్ళు ఆ చిమ్మచీకటికి అల వాటు పడలేదు. పాకలో చీకటికినిశ్శబ్దం కూడా తోడయ్యింది. ఎక్కడినుండో మిణుగురుపురుగు తడికెలోంచి లోని

కొచ్చి అది వెళ్ళి వెళ్ళి గోడ దగ్గర మాయమయ్యింది.

సిన్ని ఎంత అందంగా వుంటుంది? బంగారపు బొమ్మ—అనుకున్నాడు.

ఆకాశంలో శీతాకాలపు మబ్బులు అలుముకున్నాయి. బయట ఆకు కదిలినా చప్పుడయ్యేంత నిశ్శబ్దంగా వుంది. లెవెల్ క్రాసింగ్‌వద్ద గేటు జవాను ముసలికుక్క రోజూ ఓ ఝాము రేతిరికాడ ఇదే సమయానికి మూల్గుతూ ఏడుస్తాది. అదలా ఎందుకు మొరుగుతాదో గాని అలా మూల్గుతూ మొరిగినప్పుడల్లా తన కడుపులో ఏదో పేగు మెదిలినట్లే అనిపిస్తాది. ఈ రోజది ఎందుచేతనో గాని ఓ ఝాము రేతిరిదాటిపోయినా ఇంకా మూల్గి ఏడవడంలేదు.

చంద్రయ్యకు సిన్ని జ్ఞాపకాలు ఎప్పటివో ఓ సంవత్సరం క్రితంవి అలవోకగా గుర్తుకురావడం మొదలుపెట్టాయి. కాసేపటికి తన ఆలోచనల నిండా సిన్ని ఆక్రమించేసింది. అతని నవనాడుల్లోనూ ఏదో నిస్సత్తువ పాకుతున్నట్టనిపించింది. చిన్న శబ్దానికికూడా తనగుండె అదురుతున్నట్టు వుంది. దూరాన్నుండి కర్రతో దేన్నో బాదుతున్న శబ్దం వినిపిస్తోంది.

ఏమిటది?

లెవెల్ క్రాసింగ్‌వద్ద బరువు బండిని యీడ్చలేక మొండికేస్తే బండివాడు ఎడ్లను చితక బాదుతున్నాడు. బండి కదిలి బండిచక్రం రైలు పట్టామీద కిర్రున జారిన శబ్దాన్ని స్పష్టంగా చీకటి మోసుకొస్తోంది. సిన్ని ఆ మొదటిరోజు తన పాకలో సామానుల గదిలో పుట్టెడు కోరికతో వీర్రాజుగాడి అక్కున జేరి ఉక్కిరి బిక్కిరై "అబ్బా" అన్న హీన స్వరం గుర్తొచ్చింది.

వాడు - అంటే వీర్రాజుగాడు లారీ యాపారం చేసేవాడు. ఆడు సిన్నిని అద్దరేతిరికాడ తీసుకొచ్చేసి 'మావా! నీవే దిక్కు - రాత్రికాడ పట్నం వెళ్ళాలంటే బండిలేదు. మాదిగగూడెంనుండి ఎవరొచ్చినా సిన్ని నాకు దక్కదు' అన్నప్పుడు - సిన్నిని చూసి - దాని అందాన్ని చూసి - గుండెల్లో దాగిన గుబుల్నీ, కళ్ళల్లో మిగిలిపోయిన కోరికల్నీ చూసి ఆ రాత్రికి తన పాకలోనే సామానుల గదిలో చోటిచ్చి పోనీలే సల్లగుండాల అనుకున్నాడు.

ఆ సిన్ని జీవితం ఎందుకిలా అయ్యింది?

గదిలో చీకటి మరింత చీకటిగావుంది. ఇందాకటి మిణుగురుపురుగు గోడమీంచి తనకేసే వస్తోంది. లెవెల్ క్రాసింగ్‌వద్ద గేటు జవాను ముసలికుక్క మూల్గుతూ ఏడ్చింది.

చంద్రయ్య మనసు దిగులుగావుంది. తనకు ఏ సంబంధమూ లేకపోయినా చావు కబురు చావుకబురే-దాని ప్రభావం అంతో యింతో మనసుమీద పడింది.

అతను లేచి కూర్చున్నాడు. స్టేషను

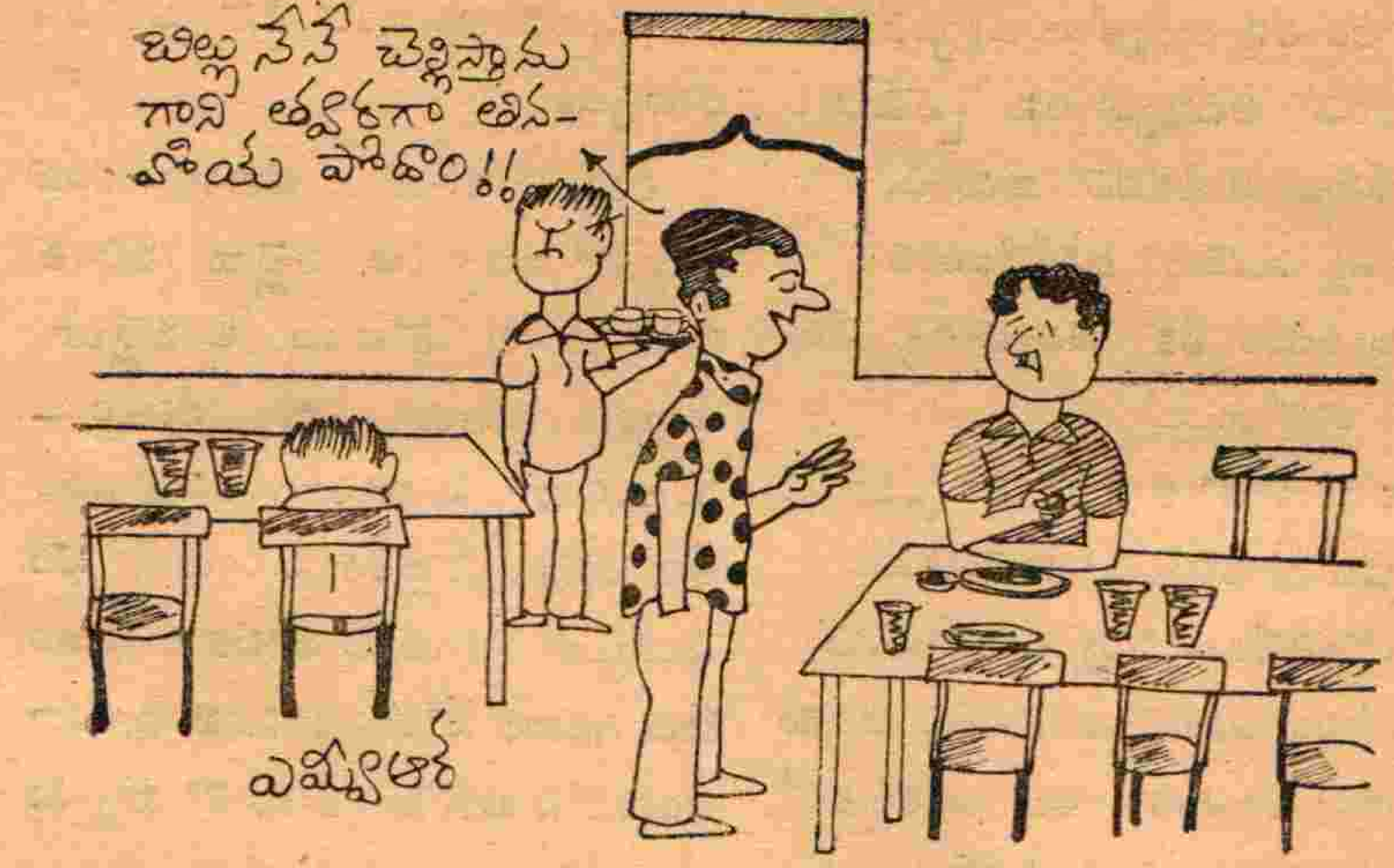

కేసి చూశాడు. గుండెలో అలజడిలా స్టేషనులోని గంట మోగింది. ఔటరు సిగ్నలుమీద ఎర్రనిదీపం చీకటి తెరమీద వాలికిన రక్తంచుక్కలా వుంది. అది కాసేపటికి చిన్ని నాచుమొక్కలాపచ్చని వెలుగును పుంజుకుంది ఎక్స్‌ప్రెస్ గూడ్సు వేగంగా దూసుకుపోతూ పరిసరాల నిశ్శబ్దాన్ని బీభత్సం చేసేసి వెళ్ళిపోయింది. అది వెళ్ళిపోయినా దాని శబ్దం అవశేషాలు అతని చెవుల్నింకా తాకుతూనే వున్నాయి.

ఓనాడు సిన్నికూడా తన బంధువుల్నీ ఈడువాళ్ళనీ, తల్లినీ, ఊరునూ, ఆ పరిసరాలనూ అంతటినీ వొదిలేసి పరుగెత్తే కోరికలవెంట పరుగులుతీస్తూ తన పాకలో ఓరాత్రి మజిలీచేసి కొత్తజీవితం కోసం ముందుకు వే గం గా దూసుకుపోయింది. అనాటి జ్ఞాపకాలింకా నిన్న మొన్నటివిలానే సజీవంగా అతని కళ్ళ ముందు కదులుతున్నాయి.

ఆరోజు సిన్నిజీవితం గురించి ఎంతగానో ఊహించాడు. సంకుచితత్వం చిరకాలంగా పాతుకుపోయిన ఆ పల్లెలనుండి బయటకు వచ్చేసిన సిన్ని జీవితం యిక ముందు ముందుకూడా ఎందరికో అదర్శంగా వుంటుందనుకొన్నాడు. కానీ ఇంతలోనే సిన్ని జీవితం ఎందుకిలా అయిందీ ఊహకందడంలేదు.

చంద్రయ్య కళ్ళు పొడారిపోయాయి. అక్కడ దూరంలో - చీకట్లో - ఆ స్టేషనులోని విద్యుద్దీపాల కాంతి అడవి కాచిన వెన్నెల్లా నిరర్థకంగా వుంది. మరోవేపు ఆ ఔటరు సిగ్నల్ స్తంభం ఎత్తుగా అకాశంలోంచిదీపాన్ని చూపుతూ

కలకాలం తన బాధ్యతలా అక్కడేనిలిచి పోయింది అదిప్పుడు తన ప్రమేయం ఏమీలేనట్టు ఆ చీకటిలో దాగుంది.

సిన్ని ఎందుకు చనిపోయింది?

ఆశ్రయం లేక ఆత్మహత్య చేసుకుంది కాబోలు—

ఆదరణ దొరకక దిక్కుమాలిన కుక్కచావు చచ్చింది కాబోలు—

ఏమైతేనేం - సిన్ని చనిపోయింది.

కనీసం అరటీనైనా కొనలేని అతను ఈ చావు కబురుతో ఈ అర్ధరాత్రిలో చీకట్లో అలసటగాముందుకు పోతున్నాను. ఓ పావలా డబ్బులకోసం ఎదురు తెన్నులుచూస్తూ తాను ఆ స్టేషనునే ఆధారం చేసుకుని బతుకును యీడ్చుకొస్తున్నాడు.

చంద్రయ్య కళ్ళముందు ఈ ఎదుగూ బొదుగూ లేని ఎందరివో బతుకులు నిలిచాయి. అప్పుడు చంద్రయ్య అనుకున్నాడు గదా—

ఈ సీకటేటి? ఈ ఎలుగేటి?

ఈ సావేటి? ఈ పుట్టుకేటి?

తానెవరు? ఆ సిన్నెవరు! ఆ సావు కవురట్టుకెళ్ళే అతనెవరు?

అసలీ బతుకుల్లో ఎలుగుకీ సీకటికీ, సావు పుట్టుకలకి ఏటి తేడా?

చంద్రయ్యకు ఇంకా ఎన్నోఆలోచనలొచ్చాయి.

చిక్కటి ఆ చీకటి ఆకాశం కింద ఎక్కడో వున్న ఆ పల్లెలు మరింత దిగులుగా తోచాయి. ఆ పల్లెలూ, అక్కడి ప్రజలూ, వాళ్ళ జీవనం — ఎందులోనూ ఏ మార్పూ కనిపించడం లేదు తనకు. నీళ్లలేక ఎండిపోయే మొక్కలా ప్రగతి ఆ పరిసరాల ముఖం మీద గిడబారి పోయినట్టనిపించింది.తనూ అందులోని భాగమే ననుకొన్నాడు చంద్రయ్య.

గదిలో ఎలకకోసమో, పాలకోసమో గాని గిన్నెలనన్నీ ఢబీమని పడవేసింది పిల్లి—

చంద్రయ్య ఉలిక్కిపడ్డాడు. వచ్చే పగలుకోసం, కేవలం బతుక్కోసం రెక్కల్లో సత్తువును పోగుచేసుకోవాలి.

పొయ్యిదగ్గర మెలికేసి పడుకున్న నారిగాడు నిద్దట్లో కలవరించి ఓసారి మూల్గాడు.

చంద్రయ్య ఆలోచించడం మానివేశాడు.

రేపు లేవడానికి అతను నిద్రపోవడం తప్పనిసరి.